

Αφροδίτη Σιβετίδου

«Κατοίκησα μια χώρα που 'βγαινε από την άλλη, την πραγματική, όπως τ' όνειρο από τα γεγονότα της ζωής μου. Την είπα κι αυτήν Ελλάδα και τη χάραξα πάνω στο χαρτί να τήνε βλέπω. Τόσο λίγη έμοιαζε· τόσο άπιαστη»¹.

Είναι στίχοι από τον *Μικρό Ναυτίλο* (1985), όπου ο Οδυσσεύας Ελύτης ταυτίζει την αγαπημένη του Ελλάδα με τη χώρα της ποίησής του, το πραγματικό με το ονειρικό και ως βαθύς γνώστης της ουτοπίας, χαράζει τη φανταστική χώρα στο χαρτί για να της δώσει υπόσταση, αναπαριστώντας γραμμικά την πραγματικότητα του ονείρου. «Με την κληρονομιά της Ελλάδας μες στις φλέβες, και τη δίψα μιας ζωής καθολικότερης μες στην ψυχή»², έτσι όριζε την ποιητική του ταυτότητα ο Ελύτης ήδη από το 1943. Άλλωστε, το δίπολο πραγματικό/ονειρικό, που διαπερνά την ποίησή του, είναι ο σταθερός άξονας που οργανώνει την έμπνευσή του, αλλά και το εχέγγυο του ρεαλιστικού χαρακτήρα της ποιητικής του γραφής. Και ο ποιητής της *Μαρίας Νεφέλης* μας παροτρύνει να ενταχθούμε στην ονειρική πραγματικότητα για να μπορέσουμε να σταθούμε όρθιοι:

Αν δεν στηρίζεις το ένα σου πόδι έξω απ' τη Γη ποτέ σου
δεν θα μπορέσεις να σταθείς επάνω της.

Μοιράζοντας το ταλέντο του στη λογοτεχνία και τις εικαστικές τέχνες, πεζογράφος, δοκιμιογράφος, μεταφραστής, ζωγράφος (χαρτοκολλητικής), ο Ελύτης οφείλει τη φήμη του στο ποιητικό του έργο, το οποίο ανασαίνει από την ιστορία και τον πολιτισμό της Ελλάδας του τότε και του τώρα. Ακολουθώντας πολλούς άλλους ομοτέχνους του, ο Ελύτης δεν αμέλησε να αναφερθεί επανειλημμένα στο ρόλο της ποίησης και την αποστολή του ποιητή, άλλοτε ποιητικά και άλλοτε θεωρητικά όπως στο (στη «Δήλωση του '66») *Εν Λευκώ*, όπου δηλώνει ότι τάσσεται απερίφραστα υπέρ της επαναστατικής δύναμης του ποιητή, ο οποίος εντέλλεται να αλλάξει τον κόσμο μέσα από τη «μεταμορφωτική επέμβαση του πνεύματος πάνω στα στοιχεία της ύλης»³:

Αντιλαμβάνομαι την ποίηση σαν μια πηγή αθωότητας γεμάτης από επαναστατικές δυνάμεις, που αποστολή μου είναι να τις κατευθύνω επάνω σ' έναν κόσμο